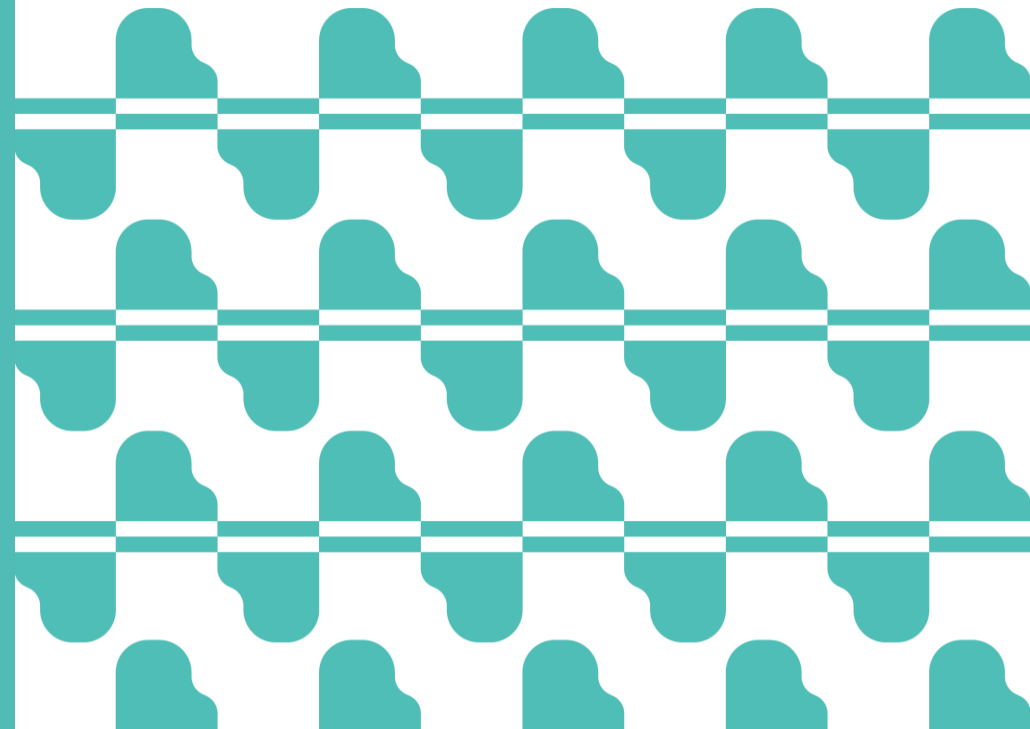

Talousohjelma 2023-26 Kaupunginhallituksen esitys

KH 28.11.2022

Järvenpää

Yleiset muutostekijät talousohjelman laadinnassa

Poikkeuksellinen epävarmuus 2024 → suunnittelussa jatkuu!

- Lähtökohtana **voimassa oleva talousohjelma 2022-25** (ml. sopeutusvaateet 2020-23, 2024-25)
 - lukuun ottamatta **HSL varausta, joka on poistettu**
- Valtionosuusennusteet ja soten ylitysennuste päivitetty
 - valtionosuus leikkaus 2024 → arvioitu **soten marraskuun menoylitysennusteen 19Me** mukaan
 - HUOM! Valtionosuudet 2024 alkaen selviävät vasta syksyllä 2023, kun laskelmat oikaistaan 2022 TP tiedoin (verotulot ja sotemenot)
- Verotuloennusteet 9/2022, voimassa olevaan suunnitelmaan positiivinen kokonaisvaikutus
 - **kunnallisveronkorotus 0,3 %-yksikköä 2024** alkaen kattaa valtionosuusrahoituksen leikkauksen
 - HUOM! Päätökset korotuksista 2023 syksyllä, kun jatkorahoitus on selvillä!
- Aiemmin huomioidut menolisäykset ja uudet tarkennukset
 - Palkankorotukset, eläkemenoperusteisten maksujen muutos, korkojen nousu ja poikkeukselliset hinnankorotukset
 - Opkaan kohdistuvia lakimuutoksiin ja palvelutarpeisiin liittyviä lisäyksiä
- Uusina vakan maksualennus ja osallistumisasteen vaikutus palvelutarpeeseen, verotuskustannukset
- **2022 tp-ylitysten mukaiset ja käyttämättömän koronavarauksen määrärahasiirrot**
- Kesken olevia suuria lakimuutoksia (TE-palvelujen siirto 2025) ei ole huomioitu laskelmissa

Määräraha- muutoksina huomioidut tekijät (1000€) sitovuus- tasoittain

summat ovat

+ menolisäyksiä
tai

- menovähennyksiä

talousohjelmassa 2022-25
huomioituun tasoon

Sitovuustaso	Muutostekijä	Pysyvä/ Kerta	Summa / TA 2023	Summa / TS 2024	Summa / TS 2025	Summa / TS 2026
☐ (tyhjä)	☐ Palkankorotukset	Pysyvä	1590	3338	3910	3980
	☐ Hinnankorotukset	Pysyvä	1384	1401	1419	1436
	☐ Korkokulujen kasvu	Pysyvä	1184	3484	4958	5393
(tyhjä) Summa			4158	8223	10287	10809
☐ Konsernipalvelut	☐ Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö	Pysyvä	105	105	105	105
	☐ MS-lisenssien laajennus	Pysyvä	77	77	77	77
	☐ Tietojärjestelmien muutokset ja lisäykset	Pysyvä	37	37	37	37
	☐ Osallistava budjetointi	Pysyvä	33	33	33	33
	☐ Verotuskustannusten kasvu	Pysyvä	37	37	37	37
	☐ Keusoten menohännät	Kerta	500			
	☐ Lakimuutos: Eläkemenoperusteiden maksujen muutos tasausmaksuksi	Pysyvä	1132	1132	1132	1132
	☐ Lakimuutos: Vakamaksujen alennus	Pysyvä	526	643	643	643
Konsernipalvelut Summa			2447	2064	2064	2064
☐ Tilaomistus	☐ Tietojärjestelmien muutokset ja lisäykset	Pysyvä	-37	-37	-37	-37
Tilaomistus Summa			-37	-37	-37	-37
☐ Kaupunkikehitys	☐ Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö	Pysyvä	-8	-8	-8	-8
	☐ Osallistava budjetointi	Pysyvä	-5	-5	-5	-5
	☐ HSL poisto	Pysyvä		-3300	-3300	-3300
Kaupunkikehitys Summa			-13	-3313	-3313	-3313
☐ Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	☐ Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö	Pysyvä	-82	-82	-82	-82
	☐ Osallistava budjetointi	Pysyvä	-15	-15	-15	-15
	☐ Palvelutarpeen kasvu: Vaativimman erityisen tuen ratkaisut	Pysyvä	125	125	125	125
	☐ Lakimuutos: Oppivelvollisuuden laajentuminen (tarkistus)	Pysyvä				37
	☐ Lakimuutos: Kolmiportaisen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa	Pysyvä	60	60	60	60
	☐ Lakimuutos: Varhaiskasvatusmaksulain muutos 1.8.2021	Pysyvä	300	300	300	300
	☐ Oppilasmäärän kasvu (yläkoulut)	Pysyvä	75	180	180	180
	☐ Vaka lapsimäärän korjaus	Pysyvä	400	400	400	400
	☐ Vakan palvelusetelien indeksikorotus	Pysyvä	160	160	160	160
	☐ Liikkumavaratmp:n poisto: OPKA 5. ICT-hankintojen priorisointi ja tavoiteke-	Pysyvä	800	800	800	800
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue Summa			1823	1928	1928	1965
☐ Kotikuntakorvaukset	☐ Kotikuntakorvausten kasvu	Pysyvä	76	76	76	76
Kotikuntakorvaukset Summa			76	76	76	76
☐ Hyvinvoinnin palvelualue	☐ Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö	Pysyvä	-15	-15	-15	-15
	☐ Osallistava budjetointi	Pysyvä	-13	-13	-13	-13
	☐ Keskuskentän ylläpitokustannusten kasvu	Pysyvä	10	40	40	40
Hyvinvoinnin palvelualue Summa			-18	12	12	12
☐ Työmarkkinatuen	☐ Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu	Pysyvä	-205	-205	-205	-205
Työmarkkinatuen kuntaosuus Summa			-205	-205	-205	-205

Verotulot 1000€ (vertailu kehykseen)

Yhteenveto							Kehys						Muutos						
TILIVUOSI	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**	Yht. 23-26	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**	Yht. 23-26	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**	Yht. 23-26	
Verolaji																			
Kunnallisvero	204 427	94 087	92 599	96 698	99 599	382 982	202 532	94 360	89 169	91 955	94 714	370 198	1 896	-273	3 430	4 743	4 885	12 785	
Muutos %	5,1	-54,0	-1,6	4,4	3,0		4,2	-54,2	-6,0	3,2	3,0								
Yhteisövero	8 045	5 869	5 360	5 573	5 684	22 485	7 032	5 437	4 917	5 236	5 341	20 931	1 013	432	443	336	343	1 554	
Muutos %	12,6	-27,1	-8,7	4,0	2,0		-1,6	-27,0	-9,6	4,9	2,0								
Kiinteistövero	18 054	17 885	18 148	18 399	18 649	73 081	16 976	17 885	18 148	18 399	18 649	73 081	1 078	0	0	0	0	0	
Muutos %	7,7	-0,9	1,5	1,4	1,4		3,5	2,2	1,5	1,4	1,4								
VEROTULO KIRJATTAVA	230 526	117 841	116 108	120 669	123 931	585 143	226 539	117 682	112 234	115 590	118 704	464 210	3 987	159	3 874	5 079	5 228	14 339	
Muutos %	5,6	-48,9	-1,5	3,9	2,7		3,9	-49,0	-5,0	3,0									

- Verotulot 2023:
 - verohännät vanhoilta korkeamman veroprosentin vuosilta
- Verotuloennuste 9/2022
 - veroprosentit päivitetty lopullisen soteleikkausprosentin mukaisesti
 - ennuste ei oleellisesti muuttunut kehyksestä
 - ero johtuu pääosin veronkorotuksesta
 - Epävarmaa, miten kansantalous ja työllisyys kehittyy 2023→???

Valtionosuudet (VOS), 1000€

Ylitysennuste:
Keusote (ml. piikkapalkka-harmonisointi) + HUS (ml. alijäämän kattaminen)
18,9 Me

- Syksyn 2022 tarkistettujen soterahoituslaskelmien seurauksena
 - valtionosuusennuste 2023-2025 yhteensä 10Me paremmat kuin talousohjelmassa 2022-25
 - **Mutta sotemenoennuste 2022 ylittää laskelman pohjatiedot → pysyvä VOS-leikkuri 2024 alkaen**
 - Vuoden 2023 VOSit ennakkolliset, tarkentuvat lopullisiksi valtionosuuksiksi vuoden 2022 lopussa
 - **HUOM! 2024 alkaen luvut päivittyvät "lopullisiksi" vasta 2023 syksyllä**, kun sote-rahoituslaskelmat täsmennetään koko kuntakentän 2022 tilinpäätöstietojen (sotemenot ja verotulot) pohjalta
 - talousohjelmakehykseen on arvioitu, että 2024 -> vos-rahoitus pienenee kehyksestä yli 12 Me Keusoten 10/2022 menoylitysennusteen mukaisesti

VOS 1000 €	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	2024	2025	2026	Yht. 23-26
Kehys	39 838	44 882	17 230	14 745	14 845	15 153	48 032
Valtionosuudet	39 838	44 882	18 702	8 841	11 170	12 319	48 032
 , josta sote-erät			-4 455	-11 758	-11 124	-10 489	-40 826
Muutos-%		12,7 %	-58,3 %	-58,1 %	29,7 %	11,3 %	
Muutos kehyksestä			1 472	-5 904	-3 675	-2 834	-10 941

TA esitys 2023-26

1000€

- Toimintakatteen alijäämän kasvu
-0,3% - 2,8% vuosittain
 - palkankorotukset, hinnankorotukset, eläkemenoperust. tasausmaksu
 - HSL 2024 poisto (3,3 Me)
 - aiemmin päätetyt sopeutukset
 - 2023 uudet 1,4Me, 2024 uudet 3Me
 - + siirtyneet sopeutusvelvoitteet
- Veronkorotus
 - kunnallisvero 0,3 %-yksikköä 2024 ~3Me
- Korkokulut kasvaa
 - korko 3% + lainarahoituksen tarve
 - 2022 1,3 Me → 2026 8,2Me
- Poistot kasvaa
 - karsittu investointitaso + alaskirjaukset 23
 - 2022 23,8Me → 2026 30,7Me
- Tulos pysyy ylijäämäisenä veronkorotuksella

Tuloslaskelma	TP 2021	TPE 2022	Kehys 2023	2024	2025	2026
TOIMINTATUOTOT	60 977	57 373	64 984	65 302	65 297	65 523
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 513	1 698	1 659	1 659	1 659	1 659
TOIMINTAKULUT	(295 662)	(324 073)	(159 578)	(158 756)	(160 532)	(163 476)
TOIMINTAKATE	(233 173)	(265 003)	(92 935)	(91 795)	(93 576)	(96 293)
%- muutos	7,27 %	13,65 %	(64,93 %)	(1,23 %)	1,94 %	2,90 %
TOIMINTAKATE ILMAN MYYNTIV	(243 949)	(272 003)	(99 290)	(98 932)	(100 087)	(102 932)
%- muutos	6,01 %	11,50 %	(63,50 %)	(0,36 %)	1,17 %	2,84 %
VEROTULOT	218 400	229 592	117 841	116 108	120 669	123 931
Tulovero	194 498	203 510	94 087	92 599	96 698	99 599
Kiinteistövero	16 758	17 956	17 885	18 148	18 399	18 649
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 144	8 126	5 869	5 360	5 573	5 684
VALTIONOSUUDET	39 838	44 882	18 702	8 841	11 170	12 319
RAHOITUSTUOTOT	456	(581)	(2 574)	(5 223)	(7 190)	(7 867)
Korkotuotot	232	202	202	202	202	202
Muut rahoitustuotot	2 307	1 991	1 674	1 674	1 674	1 674
Korkokulut	(396)	(1 267)	(2 942)	(5 592)	(7 559)	(8 236)
Muut rahoituskulut	(1 687)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)
VUOSIKATE	25 522	8 891	41 035	27 931	31 072	32 090
POISTOT JA ARVONALENTUMISE	(22 157)	(23 795)	(27 323)	(26 495)	(28 273)	(30 650)
Suunnitelman mukaiset poisto	(20 938)	(23 795)	(24 565)	(26 495)	(28 273)	(30 650)
Alaskirjaukset	(1 219)	-	(2 758)	-	-	-
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	3 365	(14 905)	13 712	1 436	2 800	1 440
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MU	118	105	-	-	-	-
Poistoeron muutos	118	105	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄM	3 483	(14 800)	13 712	1 436	2 800	1 440

Nettoinvestoinnit 2023-2032 = 342,8 Me (2022-31 407Me)

	TP 2020	TP 2021	TPE2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2023-32
Maanmyynti	969	961	300	1 202	1 259	1 149	1 172	920	1 173	998	1 082	653	655	10 263
Maanosto	1 842	253	995	2 600	2 800	1 195	6 800	1 700	5 300	1 000	1 000	1 000	1 000	24 395
Maanosto/myynti	-873	708	-695	-1 398	-1 541	-46	-5 628	-780	-4 127	-2	82	-347	-345	-14 132
Talonrakennus, tulot	217	317	375	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	150
Talonrakennus, menot	19 049	23 222	40 012	13 889	26 294	20 874	22 320	9 960	10 280	13 200	5 200	6 600	5 200	133 817
Talonrakennus, netto	-18 832	-22 906	-39 637	-13 739	-26 294	-20 874	-22 320	-9 960	-10 280	-13 200	-5 200	-6 600	-5 200	-133 667
Kunnallistekniikka, tulot	4 182	2 912	90	0	2 075	0	0	0	0	0	0	0	0	2 075
Kunnallistekniikka, menot	12 828	10 855	14 757	14 100	11 955	10 245	9 350	8 600	7 570	9 970	7 210	5 380	5 210	89 590
Kunnallistekniikka, netto	-8 646	-7 943	-14 667	-14 100	-9 880	-10 245	-9 350	-8 600	-7 570	-9 970	-7 210	-5 380	-5 210	-87 515
Vesi, tulot	101	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	5 536	3 807	4 569	5 500	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	58 500
Vesi, netto	-5 435	-3 731	-4 569	-5 500	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-58 500
Liikunta, tulot	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	752	326	545	4 503	5 450	440	1 595	1 000	720	820	220	500	680	15 928
Liikunta, netto	-752	-176	-545	-4 503	-5 450	-440	-1 595	-1 000	-720	-820	-220	-500	-680	-15 928
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	219	391	1 650	500	500	500	500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	8 000
Kehitysinvestoinnit, netto	-219	-391	-1 650	-500	-500	-500	-500	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-8 000
Osakkeet, myynti	472	4 555	4 467	3 719	0	0	0	0	0	0				3 719
Osakkeet, osto	1 251	1 165	1 255	5 110	1 526	1 610	1 634	1 660	1 685	1 155	1 155	1 155	1 155	17 845
Osakkeet, netto	-779	3 391	3 212	-1 391	-1 526	-1 610	-1 634	-1 660	-1 685	-1 155	-1 155	-1 155	-1 155	-14 126
Irtaimisto ja aineeton, myynti	29	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto ja aineeton, osto	538	988	2 778	2 349	2 169	1 185	1 000	700	700	700	700	700	700	10 903
Irtaimisto ja aineeton, netto	-508	-920	-2 778	-2 349	-2 169	-1 185	-1 000	-700	-700	-700	-700	-700	-700	-10 903
Tulot	5 970	9 040	5 232	5 071	3 334	1 149	1 172	920	1 173	998	1 082	653	655	16 207
Menot	42 014	41 007	66 561	48 551	56 194	41 549	49 199	30 620	33 255	33 845	22 485	22 335	20 945	358 978
Inv.ohjelma, netto	-36 043	-31 967	-61 329	-43 480	-52 860	-40 400	-48 027	-29 700	-32 082	-32 847	-21 403	-21 682	-20 290	-342 771
Investointiohjelma 2022-31	-36 043	-31 967	-65 702	-41 796	-41 450	-49 176	-50 284	-31 116	-34 395	-35 582	-25 338	-32 438		
ERO voimassa olevaan			4 373	-1 684	-11 410	8 776	2 257	1 416	2 313	2 735	3 935	10 756		

Netto-
investoinnit
2023-26
184,8 Me (54%)

Vuosien
2022-31
vähennys
edellisestä
ohjelmasta
23,5 Me

Vuodet
2022-2026
vähennys
2,3 Me

Rahoituslaskelma, 1000€

- Investointitaso edelleen korkea

- Investointimenot
2022 67 Me
2023-26 42-56Me

- Tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen

- Lainamäärä kasvaa joka vuosi

- 2022 48 Me
2023 2,5Me
2024-26 9-25Me/vuosi

- Lainamäärä 2026 lopussa lähes **318 miljoonaa euroa**

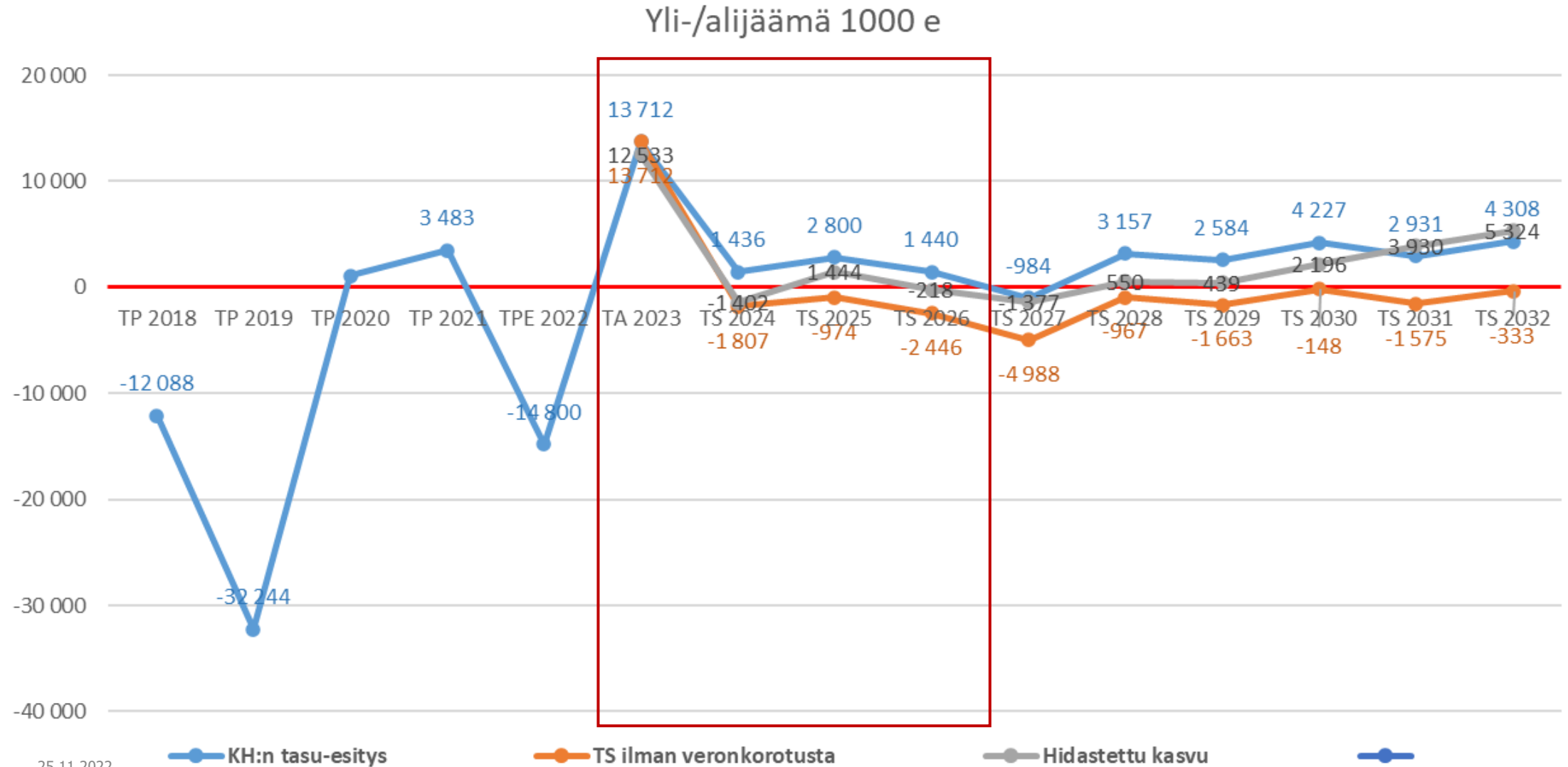
Rahoituslaskelma	TP 2021	TPE 2022	Kehys 2023	2024	2025	2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA	14 682	1 891	34 680	20 794	24 561	25 451
Vuosikate	25 522	8 891	41 035	27 931	31 072	32 090
Satunnaiset erät, netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjauserät	(10 776)	(7 000)	(6 355)	(7 137)	(6 511)	(6 639)
Muut erät	(63)	-	-	-	-	-
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(21 191)	(54 329)	(37 125)	(45 723)	(33 889)	(41 388)
Investointimenot	(40 840)	(66 561)	(48 551)	(56 194)	(41 549)	(49 199)
Rahoitusosuudet investointime	3 313	465	150	2 075	-	-
Pysyvien vastaavien hyödykkei	16 336	11 767	11 276	8 396	7 660	7 811
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	(6 508)	(52 438)	(2 446)	(24 929)	(9 328)	(15 937)
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	(7 768)	48 126	2 446	24 929	9 328	15 937
Lainakannan muutokset	(12 735)	48 126	2 446	24 929	9 328	15 937
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutok	4 967	-	-	-	-	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	(14 277)	(4 312)	-	-	-	-
Rahavarat 1.1.	20 589	6 313	2 000	2 000	2 000	2 000
Rahavarat 31.12.	6 313	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Skenaariotarkastelu

- **Kaupunginhallituksen taloussuunnitelmaesitys 28.11.2022**
 - menosopeutus aiempien päätösten mukaisesti
 - kunnallisveronkorotus 0,3%-yksikköä
 - investointikarsinnat lautakuntien käsittelemien esitysten mukaan
- **Tasu-esitys ilman veronkorotusta 24**
 - KH taloussuunnitelmaesitys +
 - ei veronkorotusta → verot vähenee 2024 alkaen ~3Me
- **Hidastettu kasvu**
 - KH taloussuunnitelmaesitys
 - maanmyyntivoitot ja maankäyttökorvaukset putoaa
 - kaupunkitekniikan investoinnit vähenee, poistot vähenee

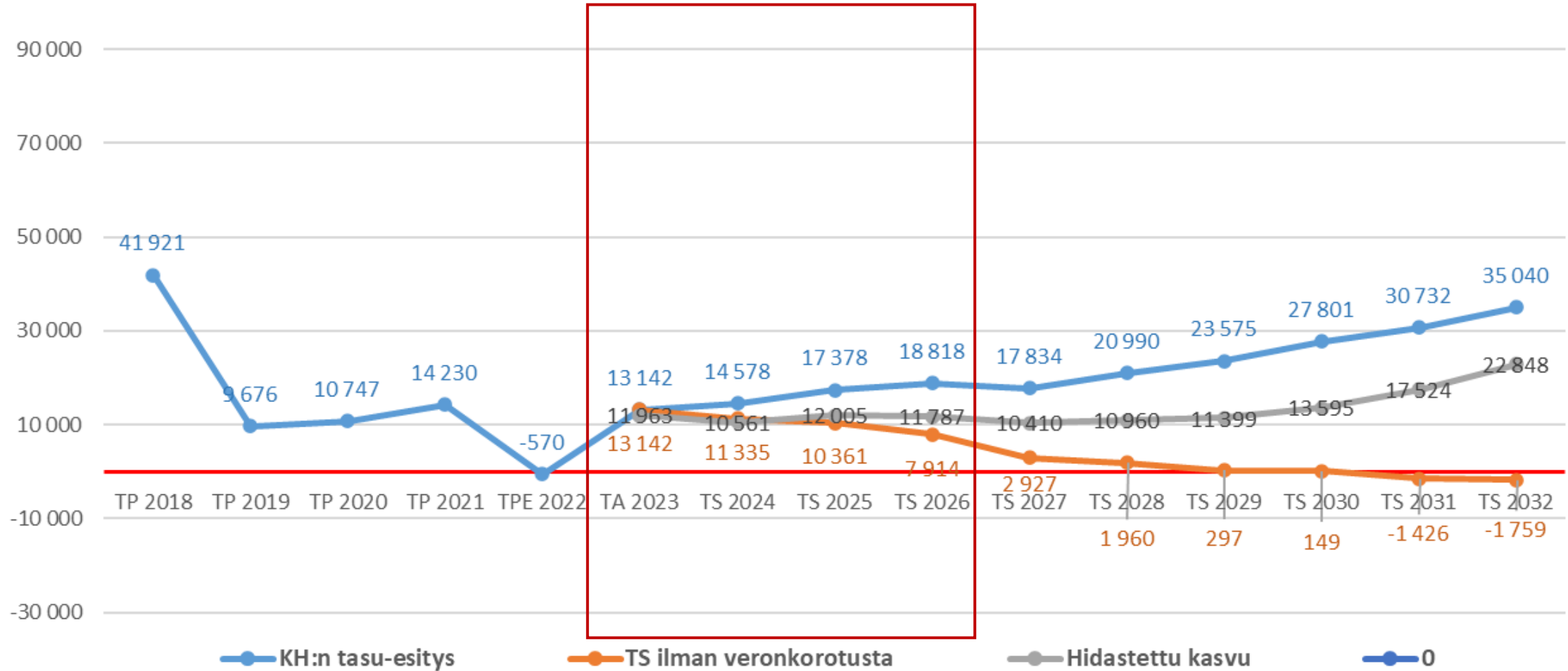
	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	TS 2032
<i>Maanmyyntivoitot</i>	-1 179	-2 838	-1 356	-1 658	-420	-2 692	-2 243	-2 153	876	868

Yli/alijäämä, 1000€

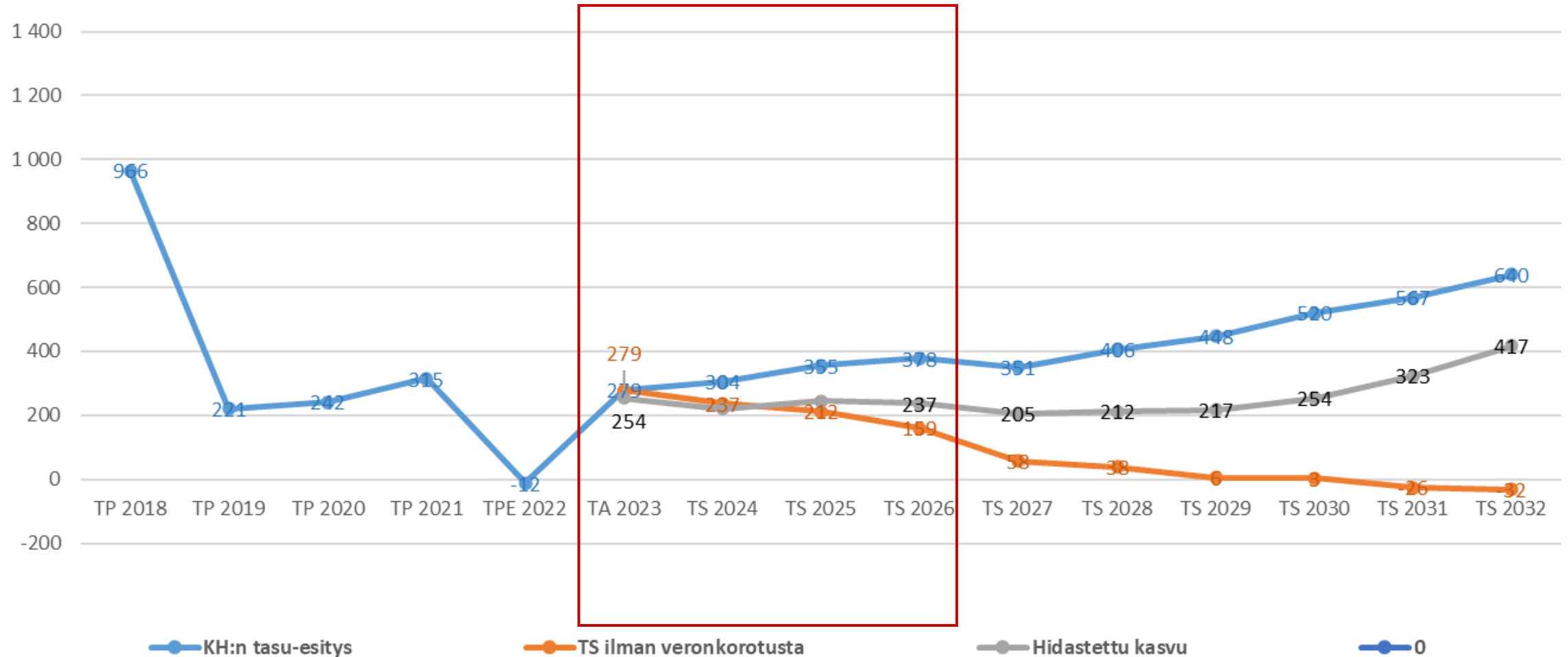
Taseen kertynyt yli/alijäämä, 1000€

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 1000 e

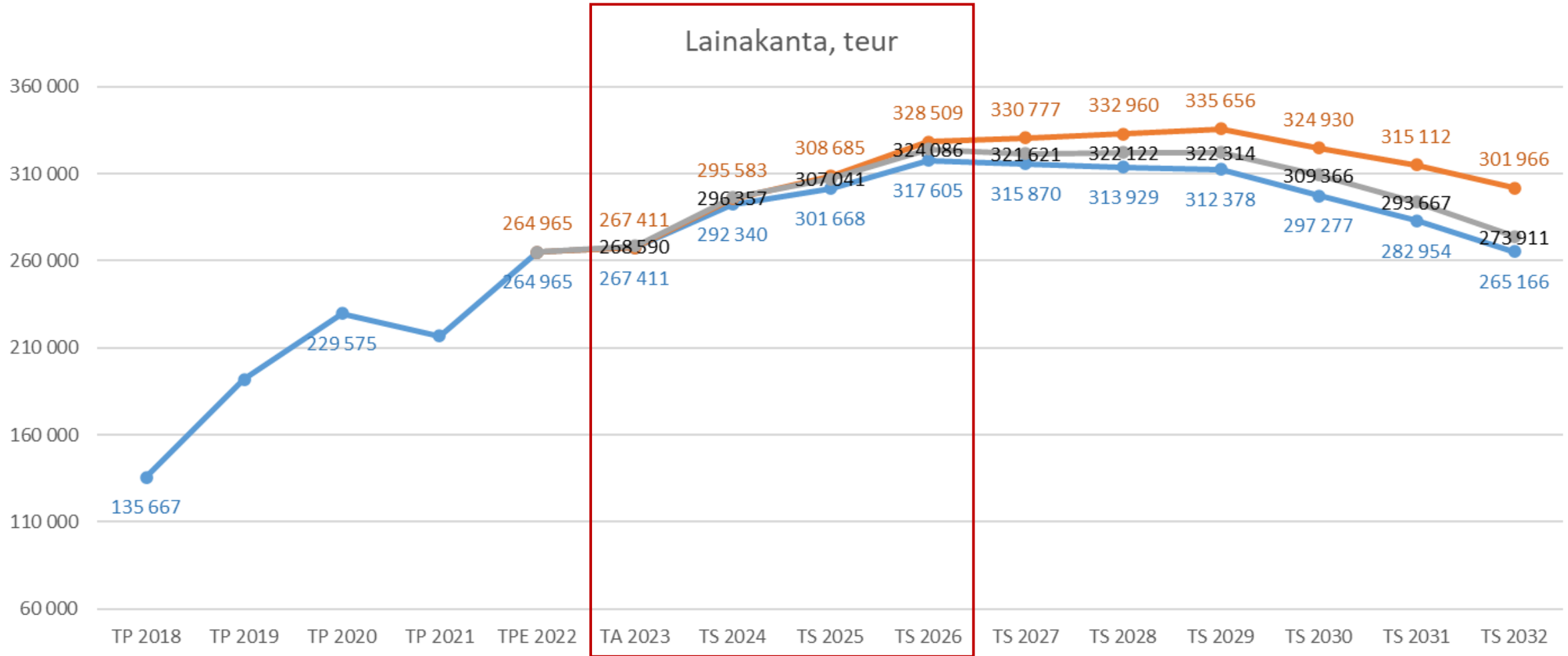

Taseen kertynyt yli/alijäämä, €/asukas

Kumulatiivinen yli-/alijäämä, €/asukas

Lainamäärä, 1000€

Lainamäärä, €/asukas

